

ØSTRE LANDSRET
DOM
afsagt den 13. november 2024

Sag BS-50776/2023-OLR
(18. afdeling)

A
(advokat Line Forsberg Pointinger, prøve)

mod

B
(advokat Martin Johan Justesen)

Retten i Svendborg har den 12. september 2023 afsagt dom i 1. instans (sag BS26046/2021-SVE).

Landsdommerne Lone Dahl Frandsen, Katja Høegh og Jakob Friis Nolsø har deltaget i ankesagens afgørelse.

Påstande

Appellanten, A, har gentaget sine påstande for byretten om,

- 1) at B til A skal betale 46.000 kr. med tillæg af procesrente fra den 6. juli 2021 til betaling, og
- 2) at B skal anerkende, at hans brug af A's billeder som vist i bilag 21, i en YouTube-video af 7. oktober 2020 som vist i bilag 1 og i en liveudsendelse på Twitch den 23. oktober 2020 som vist i bilag 4 udgør en retsstridig krænkelse af A's ophavsret til billederne.

Indstævnte, B, har påstået dommen stadfæstet.

Supplerende sagsfremstilling

Den påståede ophavsretlige krænkelse

Det i A's påstand 2 nævnte bilag 21 viser følgende to fotografier af ...kager, som ubestridt er taget af A, og som hun ubestridt har ophavsret til efter ophavsretslovens § 70: [udeladt]

Der foreligger følgende skærmbilleder fra den i A's påstand 2 som bilag 1 nævnte X YouTube-video offentliggjort af B den 7. oktober 2020: [udeladt]

Selve videoen har B oplyst at have slettet efter at have fået den første henvendelse den 22. oktober 2020 fra C fra Not Allowed som repræsentant for A.

Den i påstand 2 som bilag 4 nævnte optagelse af liveudsendelsen på Twitch den 23. oktober 2020 er afspillet for landsretten. Der foreligger i sagen følgende skærmbilleder fra udsendelsen: [udeladt]

B har fortsat ikke bestridt, at han har anvendt As to fotografier af ...kager uden at have indhentet tilladelse hertil og uden at betale vederlag herfor.

Den påståede krænkelse efter persondataforordningen, personlighedsretten og markedsføringsloven

A har for så vidt angår den påberåbte krænkelse af persondataforordningen, personlighedsretten og markedsføringsloven henvist til bilag 4 samt bilag 2 om liveudsendelsen på Twitch den 23. oktober 2020. Udsendelsen er som anført ovenfor afspillet i landsretten. Fra bilag 2 foreligger der i sagen følgende skærmbilleder: [udeladt]

Der er fremlagt skærmbilleder af 11. oktober 2021 fra Xs Facebookside (bilag 22). Endvidere er der sket afspilning i uddrag af Xvideoserien "...", der blev lagt på Facebook i perioden 20. april 2022 til 22. juni 2022. Der er fremlagt transskribering af udsendelsesrækken.

Der er for landsretten yderligere fremlagt blandt andet følgende opslag af 23. oktober 2020 fra A's, Instagram-profil: [udeladt]

”

”

Det angivne link er til et tidligere opslag fra A med samme titel, som hun har lagt op den 20. marts 2020 på sin bageblog, hvoraf fremgår: [udeladt]

Forklaringer

A og B har afgivet supplerende forklaring.

A har forklaret bl.a., at hun tidligere havde oplevet at få misbrugt sine fotografier og derfor kendte til den funktion på Google, hvor man kan konstatere, om andre har brugt hendes fotografier. Da hun ikke havde givet tilladelse til B's brug, kontaktede hun Not Allowed, som tidligere har ydet hende bistand i lignende sager. Hvis B havde spurgt om lov til at bruge fotografierne, havde hun ikke givet tilladelse, da hun ikke giver tilladelse til kommerciel brug af fotografierne. Hun vil have kontrol over, hvad fotografierne skal bruges til og siger kun ja, hvis det er noget, hun kan stå inde for. Hendes fotografier skal ikke bruges til andre formål, end dem hun har skabt dem til. Hun har f.eks. givet tilladelse til, at en skoleklasse kunne bruge nogle af hendes fotografier til noget materiale om bagning.

I den i sagen omhandlede YouTube-video var der sat noget tekst hen over hendes fotografier, og så var der noget sang og musik – og det var ikke en brug, hun ønskede. Der var tale om en ironisk kommentar, når hun i et svar til en kommentar på sit Instagram-opslag den 22. oktober 2022 skrev, at hun måske havde sagt ja til at være med, hvis hun var blevet spurgt. Hun er kendt inden for kage- og bageverdenen, men er ikke i øvrigt en kendt person. B's målgruppe kendte med sikkerhed intet til hende før denne sag. Desværre er hun nu blevet kendt af B's målgruppe og modtager negative beskeder fra dem. Hun har absolut ikke ønsket denne form for "kendthed". Hun har besluttet at føre denne sag, fordi hun er blevet personligt ramt af det efterfølgende forløb, hvor hun er blevet udstillet negativt og nu er blevet kendt på denne måde af alle mulige personer. Hun har tidligere den 16. marts 2020 skrevet et blogindlæg, hvor hun omtalte krænkelser af hendes ophavsret. Hendes blogindlæg den 24. oktober 2020 var en reaktion på Twitch-udsendelsen den 23. oktober 2020. Hun undlod bevidst at nævne navne for ikke at hænge nogen ud. Den sag, hun overordnet omtalte, var en tidligere sag, som med bistand fra Not Allowed var blevet sluttet forligsmæssigt. Hun har ikke fået færre følgere af bagebloggen som følge af sagen. Det er rigtigt, at hun på sin blog, som følges af 15-20.000 brugere, men som principielt er tilgængelig for alle, har givet personlige oplysninger om blandt andet sine familieforhold og lagt sit foto på. Det er vigtigt for hendes følgere at kende hende som person, således at følgerne kan relatere til hende. Derfor er det ikke en overvejelse at fjerne de personlige oplysninger. I Twitch-udsendelsen nævnte B hendes mellemnavn, som hun ikke bruger på sin bageblog mv. Dette medførte blandt andet, at hendes søster blev kontaktet af nogle af B's følgere. Det fremgik af kommentarerne til Twitch-udsendelsen, at der var nogle i lokalområdet, som så negativt på hende, og hun var bange for at møde dem og gik derfor ikke ud i en periode. Hun har taget nye fotografier, for hun ønsker ikke længere at benytte de fotografier, som B brugte.

B har forklaret bl.a., at "X"-universet omfatter en række andre ...-figurer som ... m.fl., der stammer fra X er udpræget ... og gør grin med ... sprog og univers og ... radioværter og DJ's På samme måde siger X som DJ Han fik utroligt mange følgere under Corona-nedlukningen, og kendskabet til X-universet blev øget. Der er ligefrem nogle af figurerne, der optræder i hans videoer, som har taget deres øgenavne til sig, og som er begyndt at kalde sig deres øgenavne. Til hans koncerter klæder folk sig ud som figurerne i X-universet. Folk ... kender ham også som X. Han sælger en del merchandise. Det gjorde han også, da den omhandlede YouTube-video blev lagt op. Kogebogen blev først udgivet efter YouTube-videoen, da hans mor ("..." i X-universet) fandt en gammel opskriftsbog. Han gjorde meget ud af, at ...opskriften skulle være en anden end A's opskrift. Han har fået mange tilbagemeldinger fra sine brugere om, at han ved sine ugentlige udsendelser på Twitch har hjulpet dem gennem Corona-nedlukningen. Der har ikke været noget kommercielt budskab eller formål med YouTube-videoen og udsendelserne på Twitch. Det kunne der heller ikke være, da han lever af at være DJ, og der var helt lukket for den form for aktivitet under Corona. ... er en unik ... begivenhed, og han syntes, at han skyldte sine følgere at lave noget sjovt den dag. Twitch-udsendelsen om tvisten med A var langt fra hans første udsendelse på Twitch. Det var et forsøg på at finde en løsning med A, som han ikke selv kunne få kontakt til. Han valgte derfor at række ud til sine følgere, som jo ved siden af hans familie var dem, som han kunne bede om hjælp. Måske var der nogle blandt hans følgere, som kendte A, og som kunne hjælpe ham med at komme i kontakt med hende.

Efter sagens opstart har han læst op på, hvad en parodi, satire og pastiche begrebsmæssigt er. Dengang tænkte han bare på at lave sjov. Han har læst sig til, at en parodi handler om noget, som er på "den høje piedestal" og gør grin med det. Her tog han den "fine" ...kage, som har sin egen dag og er en stor ting ..., og "trak den ned på jorden". Hvis han havde taget udgangspunkt i et originalt kunstværk, ville folk ikke have forstået det. Det, han gjorde grin med, var det generiske begreb Det var helt tilfældigt, at han brugte As fotografier. Han troede, at han gerne måtte bruge dem, når han lavede sjov. Han har også sat sig ind, hvad satire begrebsmæssigt er, og det handler om at gøre grin med folk. Han har læst sig til, at pastiche er, at man forholder sig til noget i en anden tid. Han vidste ikke alt det, han nu har læst sig til om parodi, satire og pastiche, da han lavede YouTubevideoen. Han betragtede det dengang som at "lave sjov". Hans ide med YouTube-videoen var at lave sjov ved at gøre ... erotisk. Det var ligesom at "fløjte i kirken". Han har lavet 50.000 jokes siden 80'erne. Med den erfaring tog det måske 20 minutter at lave den joke, der er i den omhandlede video. Joken indebar, at der skulle været et fotografi af ..., men det kunne have været et hvilket som helst fotografi. Han ville som tidligere forklaret ønske, at han havde købt en ... hos bageren og selv havde taget et fotografi af den. Formålet var at lave sjov og gøre folk glade under Corona-nedlukningen. Han har forgæves forsøgt at nå til en forligsmæssig løsning af sagen.

Twitch-udsendelsen havde ikke et kommercielt formål. Han har fået opmærksomhed på grund af sagen, og der vil helt sikkert også komme en mediedækning i ...medier efter hovedforhandlingen, da X-figuren som nævnt er meget kendt. Årsagen til, at han nævnte As navn og viste hendes fotografi i Twitch-udsendelsen, var for at høre, om nogle af hans følgere kendte hende og måske kunne hjælpe med at få kontakt til hende for at få en mindelig løsning. Han mener ikke, at han har fået øget kendskabet til X ved Twitch-udsendelsen og den øvrige medieomtale af denne sag, da han jo under Corona-nedlukningen ikke kunne komme ud at spille som DJ. Han har takket være Twitch-udsendelserne helt sikkert fået mange følgere under Corona, men sagen har ikke haft nogen kommerciel betydning for hans DJ-virksomhed, som er det, han tjener penge på. Han har ikke fået DJ-jobs på grund af sagen. Hans omtale af henvendelsen fra A førte kun til ganske få negative kommentarer fra hans følgere, som normalt opfører sig meget pænt. Når han laver Twitch-udsendelser, har han også tre moderatoren på til at sikre, at der holdes en ordentlig tone. Der kommer løbende flere fans, så X har nok omkring 70.000 følgere i dag.

Retsgrundlaget

EU-Domstolen har i dom af 3. september 2014 i sag C-201/13, Johan Deckmyn m.fl. mod Helena Vandersteen m.fl., udtalt blandt andet:

- ”18 Med det andet og det tredje spørgsmål, som skal behandles samlet, har den forelæggende ret spurgt Domstolen, hvordan undtagelsen for parodi, der er fastsat i artikel 5, stk. 3, litra k), i direktiv 2001/29, skal forstås. Den har særligt anmodet om at få oplyst, om begrebet parodi afhænger af, om der foreligger bestemte betingelser, som den opregner i det andet spørgsmål.
- 19 Det bemærkes, at da begrebet parodi ikke er defineret i direktiv 2001/29, bør fastlæggelsen af betydningen og rækkevidden af dette udtryk i henhold til Domstolens faste praksis ske efter dets sædvanlige betydning i almindelig sprogbrug, idet der skal tages hensyn til den kontekst, hvori det anvendes, og de mål, der forfølges med den lovgivning, som det udgør en del af (jf. i denne retning dom Diakité, C-285/12, EU:C:2014:39, præmis 27 og den deri nævnte retspraksis).
- 20 Hvad angår den sædvanlige betydning af udtrykket »parodi« i almindelig sprogbrug er det, som generaladvokaten har anført i punkt 48 i forslaget til afgørelse, ubestridt, at en parodi som væsentligste kendetegn dels skal vække forestilling om et eksisterende værk, samtidig med at den skal udvise synlige forskelle i forhold til dette, dels skal være et udtryk for humor eller en latterliggørelse.

- 21 Det fremgår hverken af den sædvanlige betydning af udtrykket »parodi« i almindelig sprogbrug eller i øvrigt – således som den belgiske regering og Europa-Kommissionen med rette har gjort gældende – af ordlyden af artikel 5, stk. 3, litra k), i direktiv 2001/29, at dette begreb er underlagt de betingelser, som den forelæggende ret har anført i det andet spørgsmål om, at en parodi skal have sin egen originale karakter ud over at præsentere synlige forskelle i forhold til det parodierede originalværk, med rimelighed skal kunne tilskrives en anden person end ophavsmanden til selve originalværket, skal ramme selve originalværket eller skal angive kilden til det parodierede værk.
- 22 Denne fortolkning drages ikke i tvivl af konteksten for artikel 5, stk. 3, litra k), i direktiv 2001/29, der opregner en undtagelse fra de rettigheder, der er fastsat i dette direktivs artikel 2 og 3, og som derfor skal fortolkes indskrænkende (jf. i denne retning dom ACI Adam m.fl. EU:C:2014:254, præmis 23).
- 23 Fortolkningen af begrebet parodi skal nemlig under alle omstændigheder gøre det muligt at sikre den således fastlagte undtagelses effektive virkning og at overholde dens formål (jf. i denne retning dom Football Association Premier League m.fl., C-403/08 og C-429/08, EU:C:2011:631, præmis 163).
- 24 Det forhold, at artikel 5, stk. 3, litra k), i direktiv 2001/29 udgør en undtagelse, har således ikke til følge, at denne bestemmelses anvendelsesområde indskrænkes af betingelser som dem, der er nævnt i denne doms præmis 21, som hverken følger af den sædvanlige betydning af udtrykket »parodi« i almindelig sprogbrug eller af denne bestemmelses ordlyd.
- 25 Hvad angår det i artikel 5, stk. 3, litra k), i direktiv 2001/29 omhandlede formål, skal der erindres om de formål, der generelt forfølges med dette direktiv, hvoriblandt – således som det fremgår af tredje betragtning til direktivet – er formålet om, at der skal foretages en harmonisering, der medvirker til gennemførelsen af de fire friheder på det indre marked, og som respekterer de grundlæggende retsprincipper, særlig ejendomsretten – herunder den intellektuelle ejendomsret – ytringsfriheden og almenhedens interesse. Det er ubestridt, at en parodi udgør et passende middel til at give udtryk for en mening.
- 26 Som det fremgår af 31. betragtning til direktiv 2001/29, tilsigter de undtagelser fra rettighederne, der er nævnt i dette direktivs artikel 2 og 3, som direktivets artikel 5 fastsætter, at der skal bevares en

»rimelig balance« mellem bl.a. på den ene side ophavsmændenes rettigheder og interesser og på den anden side rettighederne og interesserne hos brugerne af beskyttede frembringelser (jf. i denne retning domme Padawan, EU:C:2010:620, præmis 43, og Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, præmis 132).

- 27 Det følger heraf, at anvendelsen i en konkret situation af undtagelsen for parodi som omhandlet i artikel 5, stk. 3, litra k), i direktiv 2001/29 skal respektere en rimelig balance mellem på den ene side interesserne og rettighederne for de personer, der er omhandlet i dette direktivs artikel 2 og 3, og på den anden side ytringsfriheden for brugeren af et beskyttet værk, der påberåber sig undtagelsen for parodi som omhandlet i artikel 5, stk. 3, litra k).
- 28 For at undersøge, om anvendelsen af undtagelsen for parodi som omhandlet i artikel 5, stk. 3, litra k), i direktiv 2001/29 i en konkret situation respekterer denne rimelige balance, skal der tages hensyn til alle omstændighederne i det foreliggende tilfælde.
- 29 Hvad angår den tvist, som den forelæggende ret skal træffe afgørelse i, skal det således bemærkes, at Vandersteen m.fl. har anført, at den i hovedsagen omhandlede tegning – eftersom de figurer, der i originalværket samlede de kastede mønter sammen, er blevet erstattet af mørklødede personer med slør – videregiver et diskriminerende budskab, der har til virkning, at det beskyttede værk forbindes med et sådant budskab.
- 30 Hvis dette faktisk er tilfældet, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at vurdere, skal der erindres om betydningen af princippet om forbud mod forskelsbehandling på grund af race, farve og etnisk oprindelse, således som dette princip er blevet konkretiseret ved Rådets direktiv 2000/43/EF af 29. juni 2000 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse (EFT L 180, s. 22) og bekræftet bl.a. ved artikel 21, stk. 1, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.
- 31 Under disse omstændigheder har indehavere af de rettigheder, der er fastsat i artikel 2 og 3 i direktiv 2001/29, såsom Vandersteen m.fl., i princippet en legitim interesse i, at det beskyttede værk ikke forbindes med et sådant budskab.
- 32 Det tilkommer følgelig den forelæggende ret under hensyntagen til alle omstændighederne i tvisten i hovedsagen at vurdere, om anvendelsen af undtagelsen for parodi som omhandlet i artikel 5, stk. 3, litra k), i direktiv 2001/29, såfremt den i hovedsagen

omhandlede tegning har de væsentligste kendetegn, der er nævnt i denne doms præmis 20, respekterer den rimelige balance, som der er henvist til i denne doms præmis 27.

- 33 Det andet og det tredje spørgsmål skal følgelig besvares med, at artikel 5, stk. 3, litra k), i direktiv 2001/29 skal fortolkes således, at en parodi som væsentligste kendetegn dels skal vække forestilling om et eksisterende værk, samtidig med at den skal udvise synlige forskelle i forhold til dette, dels skal være et udtryk for humor eller en latterliggørelse. Begrebet »parodi« i denne bestemmelses forstand er ikke underlagt betingelser om, at en parodi skal have sin egen originale karakter ud over at præsentere synlige forskelle i forhold til det parodierede originalværk, med rimelighed skal kunne tilskrives en anden person end ophavsmanden til selve originalværket, skal ramme selve originalværket eller skal angive kilden til det parodierede værk.
- 34 Anvendelsen i en konkret situation af undtagelsen for parodi som omhandlet i artikel 5, stk. 3, litra k), i direktiv 2001/29 skal dog respektere en rimelig balance mellem på den ene side interesserne og rettighederne for de personer, der er omhandlet i dette direktivs artikel 2 og 3, og på den anden side ytringsfriheden for brugeren af et beskyttet værk, der påberåber sig undtagelsen for parodi som omhandlet i artikel 5, stk. 3, litra k).
- 35 Det tilkommer den forelæggende ret under hensyntagen til alle omstændighederne i tvisten i hovedsagen at vurdere, om anvendelsen af undtagelsen for parodi som omhandlet i artikel 5, stk. 3, litra k), i direktiv 2001/29, såfremt den i hovedsagen omhandlede tegning har de væsentligste kendetegn for en parodi, respekterer denne rimelige balance.”

Ved lov nr. 1121 af 4. juni 2021 om ændring af lov om ophavsret (Implementering af dele af direktiv om ophavsret og beslægtede rettigheder på det digitale indre marked og direktiv om regler for udøvelse af ophavsretten og beslægtede rettigheder, der gælder for visse af tv- og radioselskabernes onlinetransmissioner og retransmissioner af tv- og radioprogrammer m.v.) blev der med henblik på gennemførelse af artikel 17 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/790 af 17. april 2019 om ophavsret og beslægtede rettigheder på det digitale indre marked (”DSM-direktivet”) og om ændring af direktiv 96/9/EF og 2001/29/EF indsat § 52 c om onlineindholdsdelingstjenester. Bestemmelsens stk.

10 lyder:

”Stk. 10. Brugere af onlineindholdsdelingstjenester må uploade og stille brugergenereret indhold, der indeholder værker og frembringelser

beskyttet efter §§ 65-71, til rådighed på onlineindholdsdelingstjenesterne, når dette sker med henblik på karikatur, parodi eller pastiche.”

Ved lov nr. 676 af 11. juni 2024 om ændring af lov om ophavsret mv. blev der som § 24 b indsat følgende bestemmelse:

”§ 24 b. Det er tilladt at anvende værker, når det sker med henblik på parodi, karikatur eller pastiche.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 er ikke omfattet af bestemmelserne i § 11, stk. 1 og 2.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke for edb-programmer og databaser.”

Samtidig blev § 52 c, stk. 10, og en henvisning hertil i lovens § 11, stk. 3, ophævet.

Af forarbejderne til ophavsretslovens § 24 b, jf. lovforslag nr. 145 af 20. marts 2024 om forslag til lov om ændring af lov om ophavsret mv. fremgår:

”Almindelige bemærkninger

...

2.2.2. Parodier, karikatur og pastiche

2.2.2.1. Gældende ret

Ophavsretsloven indeholder en undtagelsesregel om, at brugere må uploade og stille brugergenereret indhold, hvori der indgår værker eller frembringelser, til rådighed på onlineindholdsdelingstjenester, når det sker med henblik på parodi, karikatur og pastiche. Reglen, som findes i § 52 c, stk. 10, blev indført med det formål at gennemføre den obligatoriske undtagelse herom i artikel 17, stk. 7, litra b, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/790 af 17. april 2019 om ophavsret og beslægtede rettigheder på det digitale indre marked og om ændring af direktiv 96/9/EF og 2001/29/EF (DSM-direktivet).

Reglen blev indført i ophavsretsloven ved lov nr. 1121 af 4. juni 2021. Det fremgår af bemærkningerne dertil, at det var Kulturministeriets opfattelse, at undtagelsen om parodi generelt fandt anvendelse i dansk ret, selvom ophavsretsloven ikke indeholder en udtrykkelig angivelse af dette. Der blev i den forbindelse henvist til forarbejderne til ophavsretslovens § 3 i Folketingstidende 1959-60, tillæg A, spalte 2691-2629 og til retspraksis.

De danske domstole har sidenhen taget stilling til spørgsmålet om parodiers lovlighed, hvilket blev endeligt afgjort af Højesteret i sagen UfR 2023.3772 H (Den lille havfrue). Her nåede Højesteret frem til, at der i dansk ophavsret gælder et ulovbestemt parodiprincip, som hviler på en fast dansk og fællesnordisk tradition med støtte i forarbejder fra 1961 og retspraksis. Højesteret fandt i den forbindelse, at parodibegrebet skal forstås i overensstemmelse med EU-retten, samt at undtagelsen gælder både i relation til de økonomiske enerettigheder i § 2 og de ideelle rettigheder i § 3, stk. 2.

Den EU-retlige undtagelse om parodi, karikatur og pastiche findes i Infosoc-direktivets artikel 5, stk. 3, litra k. Reglen er fakultativ, hvilket vil sige, at den for medlemsstaterne er valgfri at indføre. De medlemsstater, som opererer med en parodiregel, er dog forpligtet til at fortolke denne i overensstemmelse med EU-retten. EU-Domstolen tog i sagen C201/13 (Deckmyn) stilling til, hvad der skal forstås ved en parodi i henhold til artikel 5, stk. 3, litra k, og det blev i den forbindelse udtalt, at parodibegrebet skal anses som et selvstændigt EU-retligt begreb, der skal fortolkes ensartet på unionens område. Ifølge EU-Domstolen skal en parodi defineres således, at den som sit væsentligste kendetegn dels skal vække forestilling om et eksisterende værk, samtidig med at den skal udvise synlige forskelle i forhold til dette, dels skal være udtryk for humor eller en latterliggørelse. Videre udtalte EU-Domstolen, at der hverken må stilles betingelser om, at en parodi skal have sin egen originale karakter ud over at præsentere synlige forskelle i forhold til det parodierede originalværk, at det med rimelighed skal kunne tilskrives en anden person end ophavspersonen til selve originalværket, at det skal ramme selve originalværket, eller at den skal angive kilden til det parodierede værk.

Den omstændighed, at artikel 5, stk. 3, litra k, udgør en undtagelse til ophavsretten, medfører, at den EU-retlige tretrinstest skal iagttages. Tretrinstesten fremgår af Infosoc-direktivets artikel 5, stk. 5, og angiver, at undtagelser og indskrænkninger i henhold til direktivet kun må anvendes "i visse specielle tilfælde, der ikke strider mod den normale udnyttelse af værket eller andre frembringelser og ikke indebærer urimelig skade for rettighedshaverens legitime interesser." Det betyder, at nationale domstole i de lande, hvor der gælder en parodiregel, skal tage højde for den EU-retlige tretrinstest ved bedømmelsen af, om der foreligger en lovlig parodi, karikatur eller pastiche.

Når brugere anvender værker med henblik på parodi, karikatur og pastiche på onlineindholdsdelingstjenester efter ophavsretslovens § 52 c, stk. 10, skal brugen yderligere leve op til kravene i § 11, som gælder for alle undtagelser og indskrænkninger i ophavsretten.

Af § 11, stk. 1, fremgår det, at bestemmelserne i kapitel 2 ikke gør indskrænkninger i ophavsmandens ret i henhold til § 3. Denne bestemmelse angiver i stk. 1, at ophavsmanden har ret til at blive navngivet i overensstemmelse med, hvad god skik kræver, mens stk. 2 indeholder en respektret, som indebærer, at værket ikke må ændres eller gøres tilgængeligt for almenheden på en måde eller i en sammenhæng, der er krænkende for ophavsmandens litterære eller kunstneriske anseelse eller egenart. Efter § 11, stk. 2, gælder der et krav om kildeangivelse i overensstemmelse med god skik, og efter § 11, stk. 3, gælder der et princip om lovligt forlæg.

2.2.2.2. Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Kulturministeriet vurderer, at Højesterets afgørelse i UfR 2023.3772 H (Den lille havfrue) er udtryk for gældende dansk ret, hvorefter der gælder et ophavsretligt parodiprincip, som både finder anvendelse i relation til de økonomiske rettigheder i § 2 og respektretten i § 3, stk. 2, og som skal forstås i overensstemmelse med EU-retten. Brugere, der ønsker at anvende værker med henblik på f.eks. parodi, kan således støtte ret på Højesterets afgørelse i UfR 2023.3772 H (Den lille havfrue).

Kulturministeriet finder imidlertid, at det vil være hensigtsmæssigt, hvis det ulovbestemte parodiprincip indføres ved lov i ophavsretsloven. En sådan kodificering af parodiprincippet vil dels tilgodese hensynet til brugernes retssikkerhed og ret til ytringsfrihed og dels give klarhed om, hvor grænsen for lovlig anvendelse af værker med henblik på parodi m.v. går. Ved at indføre en undtagelse for parodi, karikatur og pastiche vil man således kunne tyde direkte af loven og bemærkningerne dertil, hvad der gælder og på hvilket grundlag.

På den baggrund foreslås det, at der indføres en generel undtagelsesregel i ophavsretslovens § 24 b, som vil tillade anvendelse af værker, når det sker med henblik på parodi, karikatur og pastiche. Undtagelsen vil også gælde for kapitel 5-frembringelser, idet der indføres en henvisning til den foreslåede § 24 b i de relevante bestemmelser i kapitel 5. Bestemmelsen vil gælde alle typer af værker bortset fra edb-programmer og databaser. Det skyldes, at disse ikke er omfattet af Infosoc-direktivet, hvori den EU-retlige parodiregel, som den foreslåede bestemmelse gennemfører, er reguleret.

Computerprogrammer og databaser er i stedet reguleret i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/24/EF af 23. april 2009 om retlig beskyttelse af edb-programmer (programdirektivet) og Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 96/9/EF af 11. marts 1996 om retlig beskyttelse af databaser (databasedirektivet), som ikke indeholder den pågældende parodiundtagelse. Kulturministeriet finder derfor, at den

foreslåede parodiregel i § 24 b ikke skal gælde for computerprogrammer og databaser.

Reglen vil afspejle ordlyden i den EU-retlige parodiundtagelse i Infosoc-direktivets artikel 5, stk. 3, litra k, med henblik på at sikre EU-konformitet. Det bemærkes i den forbindelse, at det følger af Deckmyn-dommen, at det ikke er et krav, at en parodi har sin egen originale karakter, førend parodien kan tillades efter undtagelsen i art 5, stk. 3, litra k. Efter Kulturministeriets opfattelse bør det ikke være en betingelse, at en parodi skal betragtes som et nyt og selvstændigt værk., jf. § 4, stk. 2. Reglen vil derfor særligt være relevant i de situationer, hvor parodien ikke udgør et nyt og selvstændigt værk.

Det understreges, at den foreslåede § 24 b har til formål at erstatte det ulovbestemte parodiprincip og gældende undtagelser for parodier m.v., og ikke supplere disse. Bestemmelsen i § 24 b vil således skulle gøres gældende i ethvert tilfælde, hvor der opstår tvister om brug af ophavsretligt beskyttet materiale, som anvendes med henblik på parodi, karikatur eller pastiche.

Det foreslås, at den generelle parodiregel indføres i ophavsretslovens kapitel 2, og at den placeres i forlængelse af undtagelserne om citat og gengivelse af kunstværker m.v. Det foreslås samtidig, at § 52 c, stk. 10, ophæves for at undgå dobbeltregulering, idet brugen af parodi, karikatur og pastiche på onlineindholdsdelingstjenester fremover vil være omfattet af den foreslåede § 24 b. Ophævelsen af § 52 c, stk. 10, vil medføre, at henvisningen dertil i § 11, stk. 1-3, også udgår.

Det forhold, at den foreslåede parodiregel placeres under ophavsretslovens kapitel 2 om indskrænkninger i ophavsretten, betyder, at reglen som udgangspunkt underlægges kravene i § 11 om hhv. efterlevelse af navneangivelses- og respektretten, kildeangivelse og lovligt forlæg.

Kulturministeriet finder, at den foreslåede § 24 b bør undtages fra kravene i § 11, stk. 1 og stk. 2. Det skyldes for det første, at der ikke efter EU-retten gælder et krav om kildeangivelse i forbindelse med parodier m.v. Dette følger direkte af C-201/13 (Deckmyn), hvor EU-Domstolen udtalte, at parodibegrebet ikke må underlægges et krav om kildeangivelse. Det bemærkes dog, at kildeangivelseskravet i dansk ret ikke er absolut, idet det er betinget af en god skik-vurdering. Trods dette finder Kulturministeriet, at det vil være bedst stemmende med EU-retten at undtage parodireglen helt fra kravet om kildeangivelse.

Ligeledes vurderes det, at kravet om navneangivelse ikke bør gælde for den foreslåede parodiregel, uanset at ophavspersonens ret til at blive navngivet er afhængig af, om det følger af god skik, og uanset at EU-

retten ikke regulerer ophavspersonens *droit moral* (ideelle rettigheder). Der henses bl.a. til, at parodister, karikaturtegnere m.v. i forvejen ikke plejer at referere navnet (eller kilden) på det værk, der parodieres, fordi det kan svække den humoristiske virkning. God skik-vurderingen vil således alligevel føre til, at ophavspersonen i de fleste tilfælde næppe vil kunne kræve at få sit navn nævnt. Samtidig må der tages hensyn til, at parodier m.v. i vidt omfang skal kunne anvendes som effektive kommunikationsmidler i debatter og andre samfundsrelevante sammenhænge, hvorfor parodier m.v. skal nyde en vidtstrakt ytringsfrihedsbeskyttelse. Dette sikres bedst ved, at parodier m.v. ikke skal opfylde et krav om navneangivelse (og kildeangivelse i øvrigt) uanset en god skik-vurdering.

For det tredje finder Kulturministeriet, at parodireglen ikke kun bør udgøre en undtagelse til § 2 men også til § 3, stk. 2. Dels fordi Højesteret har udtalt, at dette gælder for det ulovbestemte parodiprincip, og ministeriet dermed vurderer, at den foreslåede parodiundtagelse i § 24 b bør underlægges den samme fortolkning. Dels fordi ministeriet ønsker at sikre en ensartet anvendelse af undtagelsen, som sikrer, at retstilstanden bliver den samme, uanset om man henholder sig til de økonomiske enerettigheder eller respektretten. I modsat fald ville brugerens ret til at ytre sig gennem parodier m.v. i praksis risikere at blive betydeligt indskrænket.

Der henvises desuden til, at det fremhæves i lovbemærkningerne til § 3, stk. 2, i ophavsretsloven fra 1961, at bestemmelsen "ikke vil være til hinder for fremførelsen eller udgivelsen af parodier eller travestier, idet der for disses tilladelighed må siges at være fast tradition", jf. Folketingstidende 1959-60, tillæg A, spalte 2693. Disse lovmotiver videreføres og styrkes nu med den modificering, at § 3 heller ikke vil være til hinder for karikatur og pastiche. Det skal i den forbindelse nævnes, at EU-Domstolen ikke har udtalt sig om, hvordan begreberne karikatur og pastiche skal fortolkes, herunder om de indeholder de samme karakteristika som parodier. Dog er det værd at bemærke, at DSM-direktivets betragtning 70 nævner, at også pastiche knytter sig til beskyttelsen af brugerens ytringsfrihed og kunstneriske frihed. Det kan derfor forventes, at EU-Domstolen i sin fremtidige praksis vil bestemme, at begreberne karikatur og pastiche også skal fortolkes ensartet på Unionens område. EU-Domstolen er allerede blevet forelagt spørgsmålet om, hvordan begrebet 'pastiche' i Infosoc-direktivets artikel 5, stk. 3, litra k, skal fortolkes, jf. sag C-590/23. EU-Domstolens afgørelse i den pågældende sag vil skulle lægges til grund i forhold til, hvordan pastiche nærmere skal fortolkes i dansk ret.

At den foreslåede § 24 b skal undtages fra kravene i § 3, stk. 2, vil for det første indebære, at det ikke vil udgøre en krænkelse af ophavspersonen at foretage ændringer på værket, når det sker med henblik på parodi,

karikatur og pastiche. For det andet vil det betyde, at brugeren af et værk ikke nødvendigvis skal respektere, at værket ikke må gøres tilgængeligt på en måde og i en sammenhæng, som er krænkende for ophavspersonens litterære eller kunstneriske anseelse eller egenart. Undtagelsen fra bestemmelsen vil ikke medføre, at enhver form for anvendelse ubetinget vil være lovlig, idet anvendelse af værker i medfør af den foreslåede § 24 b vil være underlagt tretrinsetest i Infosoc-direktivets artikel 5, stk. 5. Heraf følger, at det bl.a. skal bedømmes ud fra en konkret vurdering, om parodien, karikaturen eller pastichen indebærer en urimelig skade for rettighedshaverens legitime interesser.

Også af C-201/13 (Deckmyn) følger det, at parodier skal respektere en rimelig balance mellem på den ene side ophavspersonens interesser og rettigheder og på den anden side ytringsfriheden for brugeren af et beskyttet værk, samt at der tages hensyn til alle relevante omstændigheder i den forbindelse. Den omstændighed, at der i det enkelte tilfælde skal foretages en konkret hensynsafvejning er udtryk for, at retten til at anvende værker med henblik på parodi, karikatur og pastiche ikke vil være ubegrænset. Der kan således opstå situationer, hvor ophavspersonen ikke skal tåle at lade sine værker benytte på en bestemt måde. Som eksempel nævner EU-Domstolen parodier, som videregiver et diskriminerende budskab, der har til virkning, at det beskyttede værk forbindes med et sådant budskab.

Kulturministeriet vurderer, at en parodi, karikatur og pastiche i visse tilfælde ikke vil være lovlig efter den foreslåede § 24 b, uanset at den undtages fra § 3, stk. 2, da hensynet til ophavspersonens legitime interesser konkret kan veje tungere end hensynet til brugerens ytringsfrihed. Det kan f.eks. være ved brug af værket i pornografisk sammenhæng, eller hvor parodien forbinder ophavspersonen til det parodierede værk med racediskriminerende budskaber. Dog vil det altid bero på en konkret vurdering, om den pågældende brug er lovlig, hvilket i sidste ende vil være op til domstolene at vurdere.

I forhold til spørgsmålet om lovligt forlæg, skal det bemærkes, at den foreslåede § 24 b ikke vil dispensere fra dette. Ministeriet vurderer, at der ikke er noget EU-retligt til hinder for at bevare kravet om lovligt forlæg i forbindelse med parodi, karikatur og pastiche, da EU-Domstolen ikke eksplicit har taget stilling til dette spørgsmål i C-201/13 (Deckmyn) eller anden EU-praksis. Der henvises til, at EU-Domstolen i C-201/13 (Deckmyn) undlod at besvare den forelæggende rets spørgsmål tre om, hvorvidt en parodi "også skal opfylde andre betingelser eller have andre kendetegn for at kunne betegnes som en parodi". I dette lys vurderer Kulturministeriet, at der umiddelbart ikke er noget til hinder for, at der i national ret må eksistere et krav om lovligt forlæg. Kulturministeriet finder derfor, at dette krav bør bevares

for i videst muligt omfang at lade parodiundtagelsen følge den sædvanlige systematik i ophavsretsloven.

I forhold til vederlagsspørgsmålet bemærkes det, at udgangspunktet er, at der ikke skal betales vederlag til ophavspersonen, når dennes værker bliver brugt i medfør af en undtagelsesbestemmelse i ophavsretslovens kapitel 2.

...

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

...

Til nr. 6

Ophavsretsloven opstiller en række betingelser, som skal være opfyldt for, at brugen af et beskyttet værk i henhold til en undtagelse er lovlig. De almindelige bestemmelser om indskrænkninger i ophavsretten er reguleret i § 11. Det fremgår af § 11, stk. 1, at undtagelsesreglerne ikke gør indskrænkninger i de ideelle rettigheder, jf. § 3, som omfatter en respektret og en navneangivelsesret. Af § 11, stk. 2, følger dels, at værket ikke må ændres i videre udstrækning end den tilladte brug kræver, og dels at der skal ske kildeangivelse i overensstemmelse med god skik, når værket gengives offentligt. § 11, stk. 3, indeholder et krav om lovligt forlæg.

I forbindelse med ændringen af ophavsretsloven ved lov nr. 1121 af 4. juni 2021 blev der i § 11, stk. 1-3, indføjet en henvisning til § 52 c, stk. 10.

Denne bestemmelse giver adgang til at anvende værker med henblik på parodi, karikatur og pastiche i de situationer, hvor brugere uploader og stiller brugergenereret indhold, der indeholder værker og frembringelser, til rådighed på onlineindholdsdelingstjenesterne. Bestemmelsen gennemfører en obligatorisk EU-retlig regel i DSM-direktivets artikel 17, som regulerer udbydere af onlineindholdsdelingstjenesters anvendelse af beskyttet indhold.

Ved siden af reglen i § 52 c, stk. 10, gælder der et ulovbestemt parodiprincip, hvorefter værker uden rettighedshaverens tilladelse må benyttes med henblik på parodi og lignende, uden at det udgør en ophavsretlig krænkelse. Dette parodiprincip er stadfæstet af Højesteret i UfR 2023.3772 H (Den lille havfrue).

Det foreslås, at § 11, stk. 1, stk. 2, 1. pkt. og stk. 3, 1. pkt., ændres således, at § 52 c, stk. 10, udgår.

Den foreslåede ændring skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 13, som indfører en ny bestemmelse i § 24 b, der har til formål at etablere et lovmæssigt grundlag for det ophavsretlige parodiprincip, samt lovforslagets § 1, nr. 35, som vil ophæve § 52 c, stk. 10.

Den foreslåede ændring vil medføre, at brugere af onlineindholdsdelingstjenester, som uploader og stiller brugergenereret indhold, der indeholder værker og frembringelser, til rådighed på onlineindholdsdelingstjenesterne med henblik på parodi, karikatur eller pastiche ikke længere skal forholde sig til kravene i § 11, stk. 1-3. Brugere vil derimod skulle henholde sig til den foreslåede § 24 b, som vil regulere brugen af parodier, karikaturer og pasticher generelt. Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.”

Anbringender

Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten.

A har yderligere gjort følgende anbringender, som fremgår af hendes sammenfattende processkrift af 9. oktober 2024, gældende:

”3.1 Krænkelser af ophavsretten

Det gøres gældende, at A har ophavsretten til de to billeder, som vist i bilag 21, jf. ophavsretslovens § 1, og derved kræver B's brug af disse billeder tilladelse fra A jf. ophavsretslovens § 2, stk. 1.

Det gøres gældende, at B har krænket A's ophavsret til billederne ved at have anvendt dem uden tilladelse i to omgange. Den første krænkelse skete ved anvendelse af billederne i en YouTube-video jf. bilag 1 og den anden krænkelse ved anvendelse af billederne i en liveudsendelse på Twitch, jf. bilag 2 og bilag 4. B's brug af billeder udgør en uberettiget tilgængeliggørelse for almenheden jf. ophavsretslovens § 2, stk. 3, nr. 3, og § 70, stk. 1 samt offentlig fremførelse jf. ophavsretslovens § 2, stk. 4, nr. 1 jf. § 2, stk. 3, nr. 3.

Det gøres gældende, at B's manglende kreditering af A udgør en krænkelse af krediteringsretten jf. ophavsretslovens § 3, stk. 1.

Det gøres gældende, at der hverken er tale om privat brug jf. ophavsretsloven § 12, og der ikke er tale om bearbejdning jf. ophavsretslovens § 4, stk. 2.

Det er omdrejningspunktet i tvisten mellem parterne, om der gælder en parodiundtagelse for B's brug af billederne.

3.1.1 Vedrørende den ophavsretlige parodiundtagelse

3.1.1.1 Parodiundtagelsen i dansk ret:

Det gøres gældende, at B's brug af A's billeder ikke har støtte i ophavsretslovens § 52 c, stk. 10. Retten skal derimod tage stilling til brugen ud fra det ulovbestemte parodiprincip, som Højesteret fastslog gælder i dansk ret i sagen om den lille havfrue (U2023.3772 H). Det gøres dog gældende, at det ulovbestemte parodiprincip skal fortolkes på samme måde som den nugældende ophavsretslov § 24 b, og dermed i overensstemmelse med EU-retten, herunder Infosoc-direktivets artikel 5, stk. 3, litra k.

For Byretten såvel som Landsretten gør B gældende, at den konkrete brug af A's billeder er omfattet af en ophavsretlig parodiundtagelse.

Det har under skriftudvekslingen været et tema, hvor hjemlen til denne parodiundtagelse skal findes. På tidspunktet for de to brugstilfælde, eksisterede der ikke en lovbestemt parodiundtagelse i dansk ret, idet ophavsretslovens § 52 c, stk. 10 først blev indført den 4. juni 2021.

Parodiundtagelsen i ophavsretslovens § 52 c, stk. 10 blev indført med det formål at gennemføre den obligatoriske undtagelse i DSM-direktivets artikel 17, stk. 7, litra b. Bestemmelsen vedrører alene situationer, hvor brugere uploader og stiller noget til rådighed på online-indholdsdelingstjenester.

Højesteret fandt imidlertid i sagen om den lille havfrue, at der i dansk ophavsret gælder et ulovbestemt parodiprincip, som skal forstås i overensstemmelse med EU-retten.

Den generelle EU-retlige undtagelsesregel om parodi, karikatur og pastiche findes i Infosoc-direktivets art. 5, stk. 3, litra k. Bestemmelsen i Infosoc-direktivet er fakultativ og dermed er det valgfrit, om medlemsstaterne vil indføre den.

Kulturministeriet fremsatte i januar 2024 et lovforslag om ændring af ophavsretsloven. Lovforslaget (L 145 Lov om ændring af lov om ophavsret og lov om videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner under Kulturministeriet) blev vedtaget den 4. juni 2024. Ændringerne trådte i kraft den 1. juli 2024, hvorfor vi i dag har en generel lovbestemt parodiundtagelse. I lovforslaget fremsatte Kulturministeriet forslag om at indføre den EU-retlige undtagelsesregel i Infosoc-direktivet artikel 5, stk. 3, litra k i den danske ophavsretslov som § 24 b. Kulturministeriet fremhæver i bemærkningerne til lovforslaget, at de medlemsstater, som opererer med en parodiregel, er forpligtet til at fortolke den i overensstemmelse med EU-retten, således

som det også blev fastslået af Højesteret i sagen om den lille havfrue. Ved lovforslagets vedtagelse er det danske parodiprincip således blevet kodificeret – der er ikke tale om nye regler eller nyfortolkninger.

Tre-trinstesten:

Det gøres gældende, at da det danske parodiprincip skal fortolkes i overensstemmelse med EU-retten, skal den obligatoriske tretrinstest følges for ethvert brugstilfælde, hvor parodiundtagelsen påberåbes, og Landsretten skal tage højde for denne ved bedømmelsen af brugens lovlighed.

Tretrinstesten fremgår af Infosoc-direktivets artikel 5, stk. 5 og angiver, at undtagelser og indskrænkninger i henhold til direktivet kun må anvendes *"i visse specielle tilfælde, der ikke strider mod den normale udnyttelse af værket eller andre frembringelser"* og *"ikke indebærer urimelig skade for rettighedshaverens legitime interesser"*.

"Normal udnyttelse" udgør den brug, som for ophavsmanden er "normal", med henblik på at kunne modtage vederlag.

Dette understøttes da også forarbejderne til ophavsretslovens § 24 b, hvor det af bemærkningerne til lovforslaget fremgår, at anvendelsen af ophavsretslovens § 24 b vil være underlagt tretrinstesten i Infosoc-direktivets artikel 5, stk. 5, hvorefter det bl.a. skal bedømmes ud fra en konkret vurdering, om parodien, karikaturen eller pastichen indebærer en urimelig skade for rettighedshaverens legitime interesser.

Proportionalitetsprincippet:

Det gøres gældende, at da der i dette tilfælde er tale om, at B ved sin brug af A's billeder indskrænker A's ophavsret, skal Landsretten ved sin bedømmelse af, om en sådan indskrænkning er lovlig iagttage proportionalitetsprincippet. Det må således *"ikke indebærer urimelig skade for rettighedshaverens legitime interesser"*, at ophavsretten indskrænkes.

Dette følger af, at det er to grundlæggende rettigheder, der skal balanceres over for hinanden. På den ene side A's ophavsret og på den anden side B's kunstneriske ytringsfrihed. Samme afvejning blev også foretaget af Højesteret i sagen om den lille havfrue, hvor der blot var tale om ytringsfrihed i form af pressens public Watch dog-funktion og ytringernes politiske karakter.

Rettens inklusion af proportionalitetsprincippet er omend endnu vigtigere, når krænkelsen skal vurderes i lyset af en ulovbestemt parodiundtagelse, hvor der således ikke er taget højde for den nævnte balancering og nødvendighed i en lovtæst. Landsrettens bedømmelse

bliver derfor i denne sag afgørende for, at der under dansk ret iagttages det påkrævede proportionalitetsprincip.

Når der skal foretages en afvejning af grundlæggende rettigheder, indebærer proportionalitetsprincippet, at indgrebet i den grundlæggende rettighed skal være *nødvendigt* og der skal være *rimelig balance* mellem de kolliderende rettigheder.

I denne vurdering har ytringens samfundsmæssige relevans betydning, herunder at jo større samfundsmæssig relevans desto større margin for indgreb i andre rettigheder.

3.1.1.2 Den konkrete brug udgør ikke en "parodi" og bevisbyrden er ikke løftet:

Bevisbyrden:

Det gøres gældende, at Byrettens afgørelse vedrørende brugen af billederne i musikvideoen og live-udsendelsen er forkert, allerede fordi B ikke har løftet bevisbyrden for, at der er tale om en parodi.

Til støtte herfor gøres det gældende, at B selv karakteriserer brugen af billederne i musikvideoen på Youtube af 7. oktober 2020 som en brug, der sker som led i *satire*, idet X' univers efter B's egen vurdering er satirisk.

En subjektiv vurdering af, at X generel er satirisk, kan ikke medføre, at der objektivt set er tale om en *parodi*, eller satire for den sags skyld, i musikvideoen eller liveudsendelsen.

Det gøres gældende, at B ikke har løftet bevisbyrden for, at der objektivt set er tale om satire og at satire omfattes af parodibegrebet.

Det bemærkes samtidig, at da musikvideoen ikke er fremlagt i sagen, er det ikke muligt for Retten at vurdere, om videoen faktisk er satirisk som påstået, og om denne satire efter Rettens vurdering også kan karakteriseres som en parodi.

Denne bevisbyrde påhviler B, da A har løftet bevisbyrden for, at der som udgangspunkt er sket en krænkelse ved fremlæggelse af de to screenshots fra musikvideoen, jf. bilag 1, der bevidner brugen af A's billeder.

Parodi:

Det gøres gældende, at parodiundtagelsen ikke – hverken som ulovbestemt princip eller lovbestemt undtagelse i ophavsretslovens § 24

b - efter sin ordlyd omfatter *satire*, og at der ikke er tale om en parodi hverken ved brugen af billederne i musikvideoen eller liveudsendelsen.

Satire er en udtryksform, hvor der – selv hvis der anvendes et værk til at frembringe budskabet – gøres grin med, kritiseres eller kommenteres på tendenser, bevægelser, traditioner m.fl., som er noget, der ligger uden for værket, og ikke angår selve værket. Satire har ganske ofte til formål at latterliggøre eller udlevere mennesker og deres dumhed og unoder, og er derfor ofte forbundet med en form for "negativitet" jf. bilag 23.

B forklarede selv i byretten, at musikvideoen er "*ligesom en karaoke med sang og tekst*" (dommens side 7) og at "*han lavede en joke med en ... i håbet om at få folk til at dele det og synes, at det er sjovt*" (dommens side 9). Disse forklaringer understøtter ikke, at der er tale om hverken satire eller parodi. B forklarede da også, at "*det underholdende er, at X har et erotisk forhold til ...*" (dommens side 9). Således beskriver B selv, at det som opnås ved musikvideoen, er *underholdning* - ikke satire, eller parodi således som Byretten lagde til grund for sin afgørelse ...

Finder Landsretten, at der er tale om satire, til trods for B's egne forklaringer sammenholdt med satire-begrebet og at musikvideoen og dermed den kontekst, hvori brugen af billederne er sket, ikke er fremlagt, gøres det gældende, at satiren ikke omfattes af parodibegrebet. Dette understøttes af det følgende.

Parodiundtagelsen udspringer af Infosoc-direktivets artikel 5, stk. 3, litra k. I mangel på en officiel definition af parodibegrebet i EU-lovgivning, udtalte EU-Domstolen sig om parodibegrebet i Deckmyn-dommen (C-201/13). Her afgjorde EU-Domstolen, at en parodi er skabt, når man ved at ændre et værk 1) vækker minde om et eksisterende værk, men at værket samtidig udviser synlige forskelle herfra, og 2) udtrykker en form for latterliggørelse eller humor. Dette er de samme kriterier, som Højesteret anvendte i sin vurdering af, om parodiundtagelsen fandt anvendelse, da Berlingske Medier bragte en tegning af den lille havfrue i Berlingske.

Med definitionen i Deckmyn-dommen opnås således en forståelse for, hvad der skal til – hvilke kriterier der stilles – førend brugen af et værk omfattes af det juridiske EU-retlige parodibegreb. Vi opnår derimod ikke med Deckmyn-dommen en forståelse for, hvorledes parodier adskiller sig fra andre udtryksformer, herunder satiren.

Med udgangspunkt i en sproglig fortolkning af de nævnte udtryksformer "parodi", "pastiche" og "karikatur" i ophavsretslovens § 24 b, som kodificerer den ulovbestemte parodiundtagelse, der gjaldt

på det tidspunkt, hvor B brugte billeder, er det dog klart, at der er væsentlige forskelle mellem disse og "satire". Forskellene taler imod, at satire generelt omfattes af ophavsretslovens parodiundtagelse.

'Pastiche' udgør en kunstnerisk kreation, enten i form af visuel kunst, litteratur, teater eller musik, som imiterer en stil fra et andet værk, en anden kunstner eller en periode jf. bilag 24.

'Karikatur' udgør en kunstnerisk kreation, hvor man fremstiller personer, hvis karakteristiske træk overdrives på komisk vis jf. bilag 25.

'Parodi' udgør en kunstnerisk kreation, hvor man efterligner eller imiterer en person eller et fænomen, hvis karakteristiske træk overdrives på komisk vis jf. bilag 26.

Fælles for de tre begreber, der eksplicit er nævnt i den lovbestemte parodiundtagelse, er, at alle tre udtryksformer tager udgangspunkt i et eksisterende værk, som bearbejdes i et eller andet omfang og er afgørende for, at man herved kan skabe udtrykket - pastiche, karikatur eller parodi - fordi dette angår selve værket.

De tre begreber adskiller sig fra satire ved, at satiren netop ikke fremkommer ved at bearbejde et eksisterende værk, at et værk ikke nødvendigvis er afgørende for, at man kan skabe satire, og at satiren ikke angår selve værket, men derimod noget, der ligger uden for værket. Værker, der bruges i satirisk sammenhæng, er derfor blot ét "element" blandt flere, der tages i spil, for at understøtte satiren.

Med henvisning til Generaladvokatens forslag til afgørelse i Deckmyn-dommen (Forslag til afgørelse i sag C-201/13), har Generaladvokaten taget stilling til, hvad der menes med "parodi". Her beskrives i præmis 48:

"On the one hand, there are the — so to speak — structural features and, on the other hand, there are the functional features: in its most simplified formulation, a parody is, structurally, an 'imitation' and, functionally, 'mocking'. Let us consider these separately."

"Mocking" kan oversættes til "hånende". Det må forstås således, at en parodi ikke blot er enhver form for "humor", men nærmere er en form for "latterliggørelse" eller noget der har en "hånende" eller "grinagtig" effekt. Når B forklarer i Byretten, at formålet med musikvideoen var at lave en "hyldest" til ... i anledning af..., at få seerne til at synge med på sangen, harmonerer dette ikke med, at der er tale om en parodi, som defineret af Generaladvokaten.

Det gøres samtidig gældende, at det har formodning imod sig, at undtagelsesbestemmelsen, som muliggør, at værker "frit" kan anvendes som led i "parodi", "pastiche", eller "karikatur", skal underlægges en udvidende fortolkning. At en ulovbestemt såvel som lovbestemt undtagelsesregel i ophavsretslovens § 24 b, også omfatter satire, uden at denne udtryksform er nævnt direkte i bestemmelsen, er ikke hensigtsmæssig, når satire netop adskiller sig fra de tre nævnte begreber og disses fællestræk. Den af Byretten fastlagte udvidende fortolkning af parodiundtagelsen, giver personer i underholdningsbranchen et "carte blanche" i forhold til frit at kunne bruge værker – ikke kun begrænset til billeder men også andre værker - der er underlagt en ophavsretlig beskyttelse, så længe der foretages en minimal ændring af værket, og det blot anføres, at det er sket som led i satire. Denne fortolkning giver en uhensigtsmæssig retstilstand. Denne vurdering deles f.eks. af Fotografforbundet, som i en artikel i Journalisten udtaler, at dommen i byretten giver anledning til bekymring jf. bilag 27.

Det gøres gældende, med henvisning til andre afgørelser i EU-medlemsstaterne, som ligeledes er omfattet af InfoSoc-direktivet og DSM-direktivet, at der ikke er grundlag for, at B's brug af As billeder omfattes af parodiundtagelsen. Fra tysk ret kan nævnes BGH GRUR 2007 693, 695 – TV-Total jf. bilag 28. I denne sag havde et tysk TV-show vist et klip fra en naboretligt beskyttet folkelig tv-udsendelse "Landparty in Hüttenberg", som værten i TV-showet latterliggjorde. Den tyske domstol afgjorde, at der ikke var tale om en parodisk fri benyttelse, netop fordi selve visningen af klippet ikke karikerede eller parodierede klippet.

3.1.1.3 Kriterierne fastsat i retspraksis for parodiundtagelsen er ikke opfyldt:

Selv hvis Landsretten måtte finde, at satiren i X' univers falder under "parodi"- begrebet i parodiundtagelsen, gøres følgende gældende.

Det gøres gældende, med udgangspunkt i Deckmyn-dommen (EU-Domstolen dom i sag C-201/13 af 2014), at parodibegrebet skal forstås således, at en parodi skal udvise *synlige forskelle* til det eksisterende værk samt *udtrykke en humor eller latterliggørelse*.

...

Det bliver ikke yderligere præciseret i Deckmyn-dommen, hvad der skal til, førend der er skabt "synlige forskelle".

Den engelske version af afgørelsen, beskriver kriteriet således: "*evoke an existing work while being noticeably different from it*". "Noticeably" er oversat til "synlige" i den danske version af afgørelsen, selvom det

måske mere nærliggende kan oversættes til "mærkbare" forskelle, som også er det forslag der kommer frem i forskellige online oversættelsesværktøjer.

Dette harmonerer også bedre med den hollandske version af afgørelsen, som er det officielle sprog for afgørelsen, hvor kriteriet beskrives således: *"doch met duidelijke verschillen met het bestaande werk en, anderzijds, aan humor wordt gedaan of de spot wordt gedreven"*. "Duidelijke" oversættes til "klare" eller "åbenlyse".

Når der således i den danske version af afgørelsen er anvendt udtrykket "synlige" forskellige, skal dette forstås således, at der ikke bare skal kunne "opfattes", at der er sket en ændring. Det må derimod – i lyset af den engelske og hollandske version af afgørelsen – forstås således, at der er skal være tale om "mærkbare" eller "åbenlyse" forskelle, som efter en sproglig fortolkning af disse ord over for "synlige" må medføre, at der skal mere til end det faktum, at der er foretaget en ændring. Små ændringer, der ikke forrykker ved udtrykket, vil ikke være tilstrækkelige.

B forklarede i byretten, at billederne alene har været udsat for de ændringer, at de er blevet påført en tekst. På det ene billede en tekst bestående af ét ord og på det andet billede en tekst bestående af tre ord, således som også dokumenteret ved de fremlagte screenshots af krænkelserne i sagen. B forklarede, at det tog ham meget kort tid at lave hele musikvideoen, at han ikke gjorde sig nærmere overvejelser om teksterne. Det gøres gældende, at billederne med B's ændringer ikke i tilstrækkeligt omfang udviser synlige forskelle til originalbillederne.

...

3.1.1.4 Brugstilfældene består ikke tre-trinstesten eller proportionalitetsprincippet:

Det gøres gældende, at B's brug af billederne den 7. oktober 2020 og 23. oktober 2020 ikke består tre-trinstesten og at proportionalitetsprincippet medfører, at parodiundtagelsen ikke finder anvendelse. Dette følger af, at kravene om nødvendighed og en rimelig balance ikke er opfyldt. Dette begrundes i det følgende.

Der består ikke et hensyn til B's rettigheder og interesser i at kunne anvende A's billeder uden at indhente tilladelse, der begrundes, at A's ophavsrettigheder med rimelighed kan indskrænkes. Uanset om Landsretten måtte finde, at der er tale om en parodi eller ej, får dette den betydning, at parodiundtagelsen ikke finder anvendelse og A's ophavsret dermed er krænket. Dette følger navnlig af, at B's musikvideo og live udsendelse er uden samfundsmæssig interesse og relevans, ikke er et indslag som led i en offentlig debat eller andet, der kan begrunde,

at det er "nødvendigt" for B at kunne anvende billederne for at nå ud med sit budskab.

B forklarede i byretten, at det var helt tilfældigt, at det var A's billeder, der blev anvendt. B forklarede også, at han kunne have anvendt mange andre billeder af ..., uden at have forrykket ved udtrykket. Anvendelsen af A's billeder har været helt unødvendig for at B kunne udtrykke den satire vedrørende ..., herunder ...kagen, som angiveligt var formålet med videoerne, og B afskæres ikke fremsættelse af nogen ytringer ved, at det afgøres, at B skulle have bedt om tilladelse til brugen af billederne.

Dette står i stærk kontrast til, hvad der var tilfældet i Højesteretssagen om den lille havfrue, som jo netop er en form for nationalsymbol, som i væsentlig grad kan bruges til at understøtte nogle vigtige pointer eller et opnå et bestemt udtryk.

Når det således af B i ankesvarskriftet angives følgende: *"indskrænkning af parodiundtagelsen til fordel for ophavsretten, vil det tilbageholde ytringer og formindske samfundsdebatten i flere former"* og *"hvis man indskrænker muligheden for at lave komik med andres værker"* savner denne argumentation holdepunkter.

Hvilke ytringer mener B at blive afskåret fra at fremsætte ved at skulle have indhentet tilladelse eller taget sine egne billeder af en ...? Parodiundtagelsen udgør en undtagelse, der indskrænker ophavsretten – ikke omvendt. Parodiundtagen finder ikke anvendelse pr. automatik, blot fordi det påstås, at en satire udgør en parodi, eller fordi noget er "komik". Parodiundtagelsen skal kun finde anvendelse, hvor det er vurderet, at brugen udgør en parodi, at tretrinstesten er iagttaget og proportionalitetsprincippet ikke taler imod at indskrænke ophavsretten.

Det er fastslået i retspraksis, herunder både i Deckmyn-dommen og i Højesterets dom om den lille havfrue, at det skal tillægges betydning for afgørelser af, om parodiundtagelsen finder anvendelse, hvilken sammenhæng parodien indgår i. Herunder er det relevant at vurdere, om sammenhængen er af en sådan karakter, at der består andre hensyn og interesser ved parodien og den konkrete brug af billederne, som med *rimelighed* begrunder, at ophavsmandens beskyttelseshensyn bør vige for disse.

Her er der tale om at ophavsmandens grundrettighed, jf. EU's Charter om grundlæggende rettigheder artikel 17, stk. 2 skal opvejes mod "udnytterens" grundrettighed i form af retten til ytringsfrihed jf. EU's Charter om grundlæggende rettigheder artikel 11 og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention artikel 10. Dette stemmer overens med betragtningerne til Infosoc-direktivet, der netop harmoniserer regler

vedrørende ophavsret i EU, hvor det f.eks. i betragtning nr. 31 beskrives, at *"Det er nødvendigt at bevare en rimelig balance med hensyn til rettigheder og interesser mellem de forskellige kategorier af rettighedshavere og mellem de forskellige kategorier af rettighedshavere og brugere af beskyttede frembringelser."*

Det gøres gældende, at sagsøgtets brug af billederne i en video til at hylde ...og senere hen i en liveudsendelse med det formål at skabe opmærksomhed på X' univers, ikke udgør et sådan hensyn til ytringsfriheden og ikke har samfundsmæssig interesse i en grad, der kan begrunde, at sagsøgers rettigheder som ophavsmand bør tilsidesættes.

Det bestrides desuden at have relevans, hvad der er X' målgruppe, ligesom at det er uden betydning, om videoerne er sjove. Ønsker man at bruge andres ophavsretlige værker, betales et rimeligt vederlag herfor, hvis ikke det var nødvendigt og rimeligt at bruge værkerne for at udføre en parodi.

3.2 Brud på persondataforordningen, personlighedsretten og markedsføringsloven

3.2.1 Persondataretlige brud

...

Det er forkert, når Byretten i afgørelsen angiver, at det ikke er at dele "personfølsomme oplysninger", når B i live -udsendelsen viser et foto af As egen person, uanset hvorfra billedet er hentet – hvilket i øvrigt er fra Facebook og ikke fra en hjemmeside, som antaget af byretten. Billeder der portrætterer en person, er en personoplysning omfattet af databeskyttelsesforordningen. Det samme gælder et navn i en "forvrænget" udtale og således også B's udtalelse af "...".

Det afgørende er, om oplysningerne identificerer eller muliggør identifikation af en person, enten isoleret set eller i samspil med øvrige oplysninger, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 4, nr. 1. Dette er tilfældet for både fotoet af A og omtalen i forvrænget udtale, og det kan lægges til grund, at enhver seer af live-udsendelsen vil have mulighed for at identificere, at der er tale om A.

Det er korrekt, når Byretten lægger til grund, at der ikke er tale om følsomme personoplysninger. Når B deler et foto af A og omtaler hendes navn – i forvrænget udtale – er der tale om generelle personoplysninger, der efter artikel 6 forudsætter et gyldigt behandlingsgrundlag. Reglerne i Databeskyttelsesforordningen skal 8 / 9 4132-1598-8551, v. 1 efterleves, uanset af personoplysningerne ikke er følsomme jf. databeskyttelsesforordningens artikel 9.

...

B deler oplysningerne i rollen som X, i forbindelse med at han udøver dj-virksomhed. Det blev i Byretten under B's forklaring klart, at X er et kommercielt foretagende, som hovedsageligt består af, at X er DJ og som B tjener ganske mange penge på (dommens side 7, andet afsnit). Når B indtræder i rollen som X, og særligt som DJ, kan det dermed lægges til grund, at der i alle tilfælde vil være tale om markedsføring og deraf kommercielle foretagender. B udtalte da også i sin forklaring for Byretten, at "Alt, hvad han laver som DJ, er kommercielt" (dommens side 9, fjerde afsnit). På baggrund heraf, skal det lægges til grund, at B ved sin deling af personoplysningerne i liveudsendelsen behandler As personoplysninger i rollen som dataansvarlig, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 4, stk. 7. Dermed bliver B ansvarlig for at sikre efterlevelse af databeskyttelsesforordningen, jf. databeskyttelsesforordningen artikel 5, stk. 2.

...

3.2.2 Krænkelser af personlighedsretten:

Det gøres gældende, at det fejlagtigt ikke er tillagt betydning af byretten, at A foruden hjemlen i databeskyttelsesforordningens artikel 82 med hjemmel i retsgrundsætningerne inden for personlighedsretten, herunder retten til eget billede og egen historie, er berettiget til en tortgodtgørelse. Dette understøttes af det følgende.

Det gøres gældende, at B's dækning af sagen mellem parterne – i rollen som X – i offentligheden ved artikler, liveudsendelse på Twitch og serien "... " krænker A's ret til eget billede og egen historie. Det følger af almindelige retsgrundsætninger inden for personlighedsretten, at en person har ret til at modsætte sig offentliggørelse af eget personbillede og egen historie 9 for at kontrollere brugen af billedet og hvilke sammenhænge, personen sættes i forbindelse med. Manglende samtykke til offentliggørelse af et personbillede kan udgøre en krænkelse af retten til privat- og familieliv jf. den europæiske menneskerettighedskonvention (EMRK) artikel 8.

...

2. VEDRØRENDE SAGSOMKOSTNINGER

Der er tale om en ophavsretlig sag, hvorfor sagen falder inden for det immaterialretlige retsområde. Der skal derfor med hjemmel i Retshåndhævelsesdirektivets art. 14 udmåles sagsomkostninger til A, efter principperne om, at den tabende part bærer en "væsentlig" og "passende" del af de "rimelige udgifter", som den vindende part "har afholdt". Der henvises til U.2022.1951H og U.2019.3930Ø, hvor sagsomkostningerne i sager om henholdsvis ophavsret og patentret blev fastlagt på grundlag af rimelige udgifter afholdt til advokatbistand."

B har yderligere gjort følgende anbringender, som fremgår af hans sammenfattende processkrift af 9. oktober 2024, gældende (bilagshenvisninger bortset fra til de i påstandene nævnte bilag udeladt):

"Ad benyttelse af billeder af ...:

Ad video af den 7. oktober 2020:

Appellanten gør det gældende at appelindstævnte ikke har løftet bevisbyrden i forhold til om der objektivt er blevet brugt satire, da videoen ikke er fremlagt i sagen.

I forbindelse med videoen af den 7. oktober 2020 bliver appelindstævnte kontaktet af C fra Not Allowed den 22. oktober 2020 via mail, hvor han bliver informeret om størrelsen på kravet og bliver bedt om at fjerne den video hvor billederne af ... fremgår. Appellindstævnte gør som C skriver, og sletter videoen permanent.

Som det fremgår af afhøringen i byretten udtaler appelindstævnte sig i forbindelse med sletningen af videoen:

"Han troede, at C fra Not Allowed også var advokat. Han troede, at C havde ret, men han tænkte samtidig, at prisen var for høj." (dommens side 9).

Videoen kan ikke fremlægges i original udgave, idet den ikke længere er tilgængelig. Appellindstævnte har derfor blot fulgt den opfordring der har været i forbindelse med fremlæggelsen af kravet om krænkelsen af appellants ophavsrettigheder.

Det gøres gældende at appelindstævnte ikke skal løfte bevisbyrden ved at fremlægge den originale video af den 7. oktober 2020, hvor billederne af ... fremgår. Det er ikke muligt at fremlægge videoen, da appelindstævnte har opfyldt kravet om sletningen fra appellanten og Not Allowed.

...

Ad parodiundtagelsen - ophavsretsloven 52 c, stk. 10:

Appellanten gør det gældende at appelindstævnte ikke har løftet sin bevisbyrde i forhold til at der er tale om en parodi, og at en parodi er omfattet af ophavsretslovens § 52 c, stk. 10.

Det gøres gældende at de ophavsretlige parodibetingelser i artiklen "Det ophavsretlige Princip" af Ph.D Morten Rosenmeier er opfyldt. Der

henvises i den forbindelse til argumenterne i påstandsdokumentet fra byretten.

Det gøres gældende at appelindstævnte har løftet bevisbyrden for at der er tale om en parodi og at denne er beskyttet af ophavsretslovens § 52 c, stk. 10.

Såfremt retten måtte finde at der ikke er tale om en parodi beskyttet af ophavsretslovens § 52 c, stk. 10, gøres det gældende at appelindstævnte er beskyttet af parodiprincippets tradition og de af retspraksis fastsatte kriterier for parodiundtagelsen.

Ad ulovbestemt parodiprincip og EU-konform fortolkning:

Appellanten henviser til at der på tidspunktet for brugen af billederne den 7. oktober 2020 og 23. oktober 2020 ikke gjaldt en lovbestemt parodiundtagelse i den danske ophavsret. Det ulovbestemte parodiprincip der nu er fastslået af Højesteret i U.2024.3772.H (Den Lille Hav- frue) skulle fortolkes ud fra Infosoc-direktivets art. 5, stk. 3, litra k. Det skal hertil bemærkes, at undtagelsen i den daværende ophavsretslov § 52 c, stk. 10 på samme måde også henviste til Infosoc-direktivets § 5, stk. 3, litra k. Det er derfor underordnet, om man i nærværende sag har valgt at benytte sig af den nu afskaffede § 52 c, stk. 10, eller om man havde det ulovbestemte parodiprincip, idet princippet skal fortolkes på samme måde som den gældende ophavsretslov § 24 b. Faktum er, at sagens udfald havde været det samme uanset hvilken henvisning som byretten havde anerkendt.

Idet det nu er fastslået i ophavsretsloven § 24 b, at parodiprincippet finder anvendelse i dansk lovgivning udgør det ikke en krænkelse af ophavsrettighederne til et værk, hvis brugen af værket kan karakteriseres som parodi, karikatur eller pastiche.

Der er derfor nu ikke længere meget tvivl om, hvordan parodiundtagelsen skal fortolkes i Danmark, idet den skal fortolkes konformt med EU-domstolens praksis. Begrebet parodi og hvordan det skal fortolkes i dansk retsstilling er derfor nu endeligt fastslået i sag C-201/13 (Deckmyn) hvor parodier skal vække forestilling om et eksisterende værk, samtidig med at de skal udvise synlige forskelle i forhold til dette, samt være udtryk for humor eller en latterliggørelse.

Begrebet parodi er ifølge Den Danske Ordbog en *"en efterligning af en person eller et fænomen hvis mest karakteristiske træk man overdriver for at opnå en komisk eller satirisk effekt."* Den Danske Ordbog anerkender derfor ved denne beskrivelse, at satirer opnås ved brug af parodier. Det fremgår ligeledes af Den Store Danske at begrebet satire gerne tager form af parodi. Det må derfor anerkendes at satirer er en

underbetegnelse til begrebet parodi, trods begrebet "satire" ikke direkte fremgår af parodiprincippet, eller den nu fast- slået ophavsretslov § 24 b.

Appellanten henviser til Generaladvokatens udtalelse om begrebet "parodi" i Generaladvokatens forslag til afgørelse i Deckmyn-dommen. Der bliver her lagt vægt på hvordan ordet "*mocking*" oversættes til hånende og appellanten tillægger dette en negativ effekt. Det fremgår af Den Store Danskes beskrivelse af parodi-begrebet at en parodi er en "*kunstform, der sammenstiller et højt og et lavt stilniveau i den hensigt at latterliggøre det høje.*" ... er en ...ret der er elsket af mange. I forbindelse med appelindstævntes udarbejdelse af videoen og billederne, har fokuset været på at lave sjov med noget som mange har kært. Det skal hertil bemærkes at en latterliggørelse som appellanten beskriver det, i forbindelse med fortolkningen af satire og parodi ikke nødvendigvis udelukkende skal anses som værende negativt. Det fremgår af Den store Danskes beskrivelse af parodi-begrebet, at parodier kan kendetegnes ved at de kan "*går over i det platte eller vulgære*", hvilket beskriver hvordan appelindstævnte har taget noget så ...og folkekært som en ..., og gjort et stykke kage til noget erotisk og vulgært.

Appellanten henviser til Wikipedias beskrivelser af parodi og satire, med fokus på den negativitet der kan være forbundet med disse, det skal i konteksten bemærkes at dette ikke har været hverken formålet eller resultatet, da en parodi ved latterliggørelse ikke behøver at sætte et udelukkende negativt præg, men blot er en del den kunstneriske udformning af satire.

Det gøres gældende at der ved udarbejdelsen af videoen er lavet en satirisk parodi, og at denne stemmer overens med generaladvokatens præmis 48.

Ad synlige forskelle

Det udtales i Deckmyn-dommen at begrebet »parodi« ikke er underlagt betingelser om, at en parodi skal have sin egen originale karakter ud over at præsentere synlige forskelle i forhold til det parodierede originalværk.

Derudover tydeliggøres det i forarbejderne til ophavsretslovens § 24 b, hvor det af bemærkningerne fremgår at det ikke er et krav, at en parodi har sin egen originale karakter, førend parodien tillades efter undtagelsen i Infosoc-direktivet art. 5, stk. 3, litra k. Dette understøttes også af Kulturministeriets udtalelse, hvor deres opfattelse er, at det ikke bør være en betingelse, at en parodi skal betragtes som et nyt og selvstændigt værk, jf. ophavsretslovens § 4, stk. 2.

Højesteret har i dommen U.2023.3772 H udtalt således om betingelserne til hvad der fremstår som synlige ændringer ved et værk:

“(33) en parodi som væsentligste kendetegn dels skal vække forestilling om et eksisterende værk, samtidig med at den skal udvise synlige forskelle i forhold til dette, dels skal være et udtryk for humor eller en latterliggørelse. Begrebet »parodi« i denne bestemmelses forstand er ikke underlagt betingelser om, at en parodi skal have sin egen originale karakter ud over at præsentere synlige forskelle i forhold til det parodierede originalværk, med rimelighed skal kunne tilskrives en anden person end ophavsmanden til selve originalværket, skal ramme selve originalværket eller skal angive kilden til det parodierede værk”

Dette er et af kriterierne for at der er tale om ved anvendelse af parodiundtagelsen. Ved skabelsen af et nyt selvstændigt værk, må der derfor ikke være tvivl om, at parodien ikke stammer fra ejeren af det oprindelige værk. Ved X' brug af appellants billeder af en ..., må det fastholdes at der ved udarbejdelsen er sket en forarbejdelse af billederne på en sådan måde at man på intet tidspunkt vil stille tvivl ved, om det er appellanten der selv har lavet det humoristiske indslag. Der er derfor ingen tvivl om, at parodien ikke stammer fra appellanten. Hvis man valgte at holde værkerne op mod hinanden, ville man ikke tvivle på, hvad deres budskab er og hvem de er udarbejdet af. De afspejler hver deres individualitet og kan skelnes fra hinanden. Højesteret lægger i U.2023.3772.H også vægt på, at parodien opfylder et formål, der er helt fremmed for originalværket. Højesteret beskriver ligeledes at for så vidt angår parodier gælder det, at de efter dansk ophavsret udgør undtagelser til den ophavsretlige beskyttelse efter både ophavsretslovens § 2 og § 3, stk. 2, uanset om parodien er meget nærgående, og hvad enten parodien retter sig mod selve originalværket eller mod noget andet.

Det gøres gældende at der er sket synlige forskelle, således at der på intet tidspunkt vil være tvivl om afsenderen af parodien.

Ad tretrins testen:

Det fremgår i bemærkningerne til forarbejderne af ophavsretslovens § 24 b, at denne vil være underlagt tretrinstest i Infosoc-direktivets art. 5, stk. 5. Det følger heraf, at der skal bedømmes ud fra en konkret vurdering om parodien indebærer en urimelig skade for rettighedshaverens legitime interesser.

Ved **første trin** bør det afgøres, om der foreligger et særligt tilfælde, som legitimerer en indskrænkning i eneretten. Idet der er tale om satire, der er omfattet af parodiundtagelsen, gøres det gældende at der

foreligger et særligt tilfælde der legitimerer indskrænkningen i eneretten. Ved **andet trin** skal det vurderes, hvorvidt indskrænkningen på en skadelig måde påvirker den normale udnyttelse af værket. Det bestrides at udnyttelsen af værket sker på en sådan måde, at det påvirker den normale udnyttelse af værket. Til sidst i **tredje trin** skal det overvejes, om indskrænkningen på urimelig måde gør indgreb i ophavsmandens legitime interesser. Det bestrides at appelindstævnte har gjort et indgreb i appellants legitime interesser.

Kulturministeriet vurderer, at hensynet til ophavspersonens legitime interesser konkret kan veje tungere end hensynet til brugernes ytringsfrihed. Det kan være ved brug af værket i pornografisk sammenhæng, eller hvor parodien forbinder ophavspersonen til det parodierede værk med racediskriminerende budskaber. Dette kan ikke anses at være tilfældet i denne sag.

I Byretten udtaler appellanten, A, at hun ikke husker helt hvordan hendes fotos blev brugt i videoen. Det må tillægges vægt, at brugen af billederne ikke har været til så stor skade, at hun kan huske hvordan de er blevet brugt. Der må derfor ikke kunne siges at være en så urimelig skade at den har haft betydning for rettighedshaverens legitime interesse.

Det fremgår derudover af sagens fremlagte **bilag Q**, der indeholder kommentarer til appellants instagram opslag, hvor appellanten selv skriver *“Ja (sur smiley) Hvis jeg var blevet spurgt først, havde jeg måske endda sagt ja til at være med (smiley der ruller øjne)*. Dette står i stor kontrast til appellants udtalelse i byretten, hvor appellanten fortæller, at appelindstævnte ikke havde fået tilladelse, hvis han havde spurgt først. Det gøres i den forbindelse gældende, at parodien ikke indebærer en urimelig skade for appellants legitime interesser og derfor ikke kan veje tungere end hensynet til brugerens kunstneriske ytringsfrihed. Parodiprincippet skal her ses i sammenhæng med EMRK art. 10 om ytringsfrihed.

Det gøres ud fra ovenstående derfor gældende, at appelindstævnte ud fra en samlet vurdering lever op til tretrinseten der fremgår af Infosoc-direktivets art. 5, stk. 5.

Ad proportionalitetsprincippet:

Det gøres gældende, at kravene om nødvendighed og rimelig balance i proportionalitetsprincippet er opfyldt.

Derudover fastholdes vigtigheden af betydningen af udviklingen af sociale medier og elektronisk brug af komik, når der skal laves en afvejning af appellants og appelindstævnte interesser. På den ene side

appellantens ophavsret og på den anden side appelindstævntes kunstneriske frihed. Begge interesser der beror på brugen af sociale medier og den elektroniske udvikling. Retsstillingen og parodiundtagelsen bliver derfor nødt til at udvikle sig i takt med sociale mediers udvikling. Indlæg på sociale medier og blogs spiller i dag en sådan rolle i samfundsdebatten, at de i vidt omfang må omfattes af samme vide ytringsfrihed som indlæg i den journalistiske presse.

Når retten skal vurdere i lyset af parodiundtagelsen, bør retten tage højde for den tradition og det princip der har anerkendt den kunstneriske frihed til at udarbejde parodier. Anerkendelsen af den ulovbestemte parodiundtagelse og proportionalitetsafvejningen i nærværende sag, har betydning for den fremtidige afvejning, og hvordan parodier kan fremstilles på sociale medier.

Det bestrides at brugen af billederne ikke har samfundsmæssig relevans. Set i lyset af Covid-19 epidemien og den hertil tilhørende nedlukning der fik danskerne til at søge kontakt og underholdning online, må humoristiske indslag anses at have samfundsmæssig relevans på et tidspunkt hvor der var brug for smil, grin og fastholdelse af traditioner. En video fra X der laver sjov med ... i forbindelse med ... vurderes at have samfundsmæssig relevans, når man ser på de konkrete omstændigheder.

Proportionalitetsvurderingen må i sidste ende anses at bero på en rimelighedsbetragtning i nærværende sag og de konkrete omstændigheder.

Ad retstilstand:

Appellanten gør det gældende at byrettens fortolkning af parodiundtagelsen giver en uretmæssig retstilstand. Dette bestrides. Muligheden for ytring af humor, satire og parodier er vigtige i samfundsdebatten. Parodireglen afspejler det synspunkt, at borgerne i et demokratisk samfund skal kunne udsætte deres omgivelser for latterliggørelse, satire og humoristisk kritik. Dette synliggøres også ved implementeringen af parodiundtagelsen i ophavsretslovens § 24 b.

Appellanten begrundet sin bekymring for retstilstandens udvikling med henvisning til en artikel udgivet af Journalisten. En artikel som omtaler nærværende retssag, og Retten i Svendborgs resultat. Det må fra Landsrettens side bemærkes at en vurdering fra Pressefotografforbundets formand i artiklen *Fotografformand undrer sig: "Forstår ikke, at man kvit og frit kan tage vores levebrød"*, ikke bør tillægges vægt, idet at formanden udtaler i artiklen, at hun ikke har læst dommen, og derved ikke forholder sig til afgørelsens indhold. Det fremgår her af artiklen der er fremlagt, at:

"D understreger, at hun ikke har læst dommen og derfor ikke kan udtale sig om, hvad der ligger til grund for afgørelsen."

Det skal tillige bemærkes at D udtaler sig på vegne af Pressefotografforbundet, der består af professionelle pressefotografer og fotojournalister. Appellanten er ikke professionel fotograf, men tager billeder til sin hobby-blog som hun oplyser ikke at have nogen indtægt fra. Appellanten bør sidestilles med professionelle fotografer som omtalt i artiklen.

Humor er subjektivt. Det kan derfor være svært at afgøre hvornår noget anses som sjovt, eller ej. Trods appellanten ikke finder karakteren X sjov, betyder dette næppe at han ikke er det. Appellanten er ikke den åbenlyse målgruppe. X har en bred målgruppe, der henvender sig til aldersgruppen 18-35 år, typisk mandlige håndværkere. Værket, der er udgivet, henvender sig derfor til denne målgruppe, der finder karakteren om X sjov og nostalgisk.

Efter sagens start, har X fået udvidet sin målgruppe. Karakteren er nået den yngre generation, efter at en TikTok er gået viralt. Her er det tydeligt at den yngre målgruppe finder den ...karakter både sjov, nutidig og relevant. Man bliver i den forbindelse nødt til at kigge på udviklingen af den elektroniske brug af komik. Muligheden for at ytre sig med humor og satire har været under hastig udvikling de seneste år. Retsstillingen og parodiundtagelsen bliver derfor nødt til at udvikle sig i takt med den elektroniske udvikling. Det fremgår af Festskrift til Bent Ole Gram Mortensen, at indlæg på sociale medier og blogs i dag spiller en sådan rolle i samfundsdebatten, at de i vidt omfang må omfattes af samme vide ytringsfrihed som indlæg i den journalistiske presse. Hvis man ikke anerkender muligheden for at lave komik med andres værker, vil det resultere i at man dikterer retningen af humor og grænsen for satiriske ytringer. Dette vil være en indskrænkelse af ytringsfriheden. En implementering af parodi princippet i ophavsretsloven må sige at anerkende vigtigheden i at følge udviklingen og sikre satiriske ytringer.

Det bestrides at X' målgruppe og betydningen af om hvorvidt videoen anses som sjov, ikke har nogen betydning i afvejningen. Lige præcis målgruppen har betydning når det gælder humor og satire. Det må anses som en betingelse for satire, at den humoristiske effekt er væsentlig og reel. At appelindstævnte ikke var den eneste der så det humoristiske i satiren taler for brugen af parodiundtagelsen, og det skal selvfølgelig tillægges vægt i afvejningen, at der fremkommer en utvivlsom humoristisk værdi.

Det gøres gældende at byrettens fortolkning af parodiundtagelsen ikke giver en uretmæssig retsstilling.

...

Ad benyttelse af portrætbillede:

Ad personoplysninger:

Det gøres gældende at appelindstævnte ikke har delt personfølsomme oplysninger om appellanten, som det er fastslået i byrettens dom:

...

Ad Personlighedsretten

Appellanten gør det gældende at Byretten fejlagtigt ikke har tillagt retten til eget billede og egen historie betydning. Der lægges her vægt på at appellanten ikke er en kendt person.

I forklaringen i byrettens dom af den 12. september 2023 forklarer appellanten at:

"Hendes blog er kendt. Der er 80.000-100.000 brugere om måneden. Alle bagedystens deltagere i sidste sæson ...s. Hun oplever at støde på mennesker, der kender hende." (dommens side 4).

og

"Man bliver som kendt madblogger inviteret til receptioner mv." (dommens side 4).

Det fremgår her tydeligt at appellanten anser sig selv som en kendt person i forbindelse med sin blog. Dette står i kontrast til når der argumenteres for at appellanten er ikke en kendt person. Det fremgår tillige af sagens bilag 10, at appellantens blog havde 1.8 mio. sidevisninger i 2021. Appellanten har tillige som bilag 11 fremlagt en avisartikel skrevet om hende og hendes vej til at blive blogger.

Der skal i forbindelse med personlighedsretten laves en afvejning mellem EMRK art. 8 om privatliv og EMRK art. 10 om ytringsfrihed. Det fremgår her af Festskrift til Bent Ole Gram Mortensen, at det trækker i ytringsfrihedens retning, hvis de oplysninger det handler om, tidligere er offentliggjort af den det angår."

På appellantens Instagram side, fremgår talrige opslag hvor der bliver delt **personlige** oplysninger. Delingen af disse oplysninger er også sket

før omtalen på Twitch den 23. oktober. I opslagene angives der blandt andet oplysninger om appellantens navn, fødested, nuværende by, ægteskabstilstand, og børn. Det må derfor ligges til grund, at disse oplysninger er tilgængelige for enhver. Instagram opslag af den 19. juli 2020 er vedlagt.

Appellanten har på sin hjemmeside ... den 16. marts 2020 udgivet blogindslaget "...". Her beskrives i blogopslaget flere situationer hvordan flere billeder er blevet brugt af andre end appellanten selv til at promovning. Hun beskriver tillige nærværende sag:

"Jeg har tidligere fået hjælp af C fra Not Allowed, som bl.a. hjalp mig i en sag om ...snask, hvor mit billede var blevet "lånt"."

Blogopslagets første udgivelse er dateret til den 16. marts 2020, men det er efterfølgende blevet redigeret og genopslået den 24. oktober 2020 og her inkluderet nærværende sag. Appellanten beskriver i blogindlægget at hun har været ude for en krænkelse af sin ophavsret. Appellanten har derudover lavet et Instagramopslag den 24. oktober 2020 hvor der henvises blogindlægget med et link. Dette Instagramopslag er blevet lavet blot 2 dage efter at appelindstævnte har modtaget mail om krænkelsen fra Not Allowed. I kommentarfeltet er der en tydeligt negativ holdning til overtrædelsen. Instagramopslaget af 24. oktober 2022 med kommentarer er vedlagt.

...

Udsnit af ...: Screenshot af ...

Appellanten har derfor aktivt været inde og opdatere det gamle opslag for at genopslå det. Dette fremgår også af datoerne på blogindslagets kommentarfeltet. Det er tydeligt at appellanten selv er med til at opstarte debat der rækker ud til egen målgruppe. Hvis appellanten selv har vurderet at det var passende at inkludere nærværende sag i sit offentlige oplag, må hun også kunne tåle at kunne blive omtalt af "X", når han rækker ud til sin egen målgruppe. Blogopslaget og tilhørende kommentarfelt er vedlagt.

Det fastholdes at appellanten ikke har løftet bevisbyrden for at appelindstævntes omtale har haft negative konsekvenser for appellanten personligt samt bloggens omdømme.

Det gøres gældende at appellanten har givet appelindstævnte rimelig anledning til at give hende omtale på nettet.

Ad tort godtgørelse:

Appellanten fastholder at være berettiget til en tortgodtgørelse på kr. 25.000,00. Det fastholdes af appelinstævnte at størrelsen af det påståede godtgørelsesbeløb for tort er særdeles uproportional.

I Højesteretsdommen U.2023.5035 opnås godtgørelse for tort på i alt 15.000,00 for en situation, hvor den tiltalte under en demonstration havde udtalt sig ekstremt grove racistiske ytringer direkte og offentligt til forurettede.

..."

Landsrettens begrundelse og resultat

Efter B's forklaring lægger landsretten til grund, at B driver erhvervsmæssig virksomhed som DJ under navnet X og ved brug af et X-univers, som tager udgangspunkt i og gør grin med ...og ... DJ's, der optrådte ... i samme periode. Det lægges efter B's forklaring og den øvrige bevisførelse videre til grund, at B under Corona-nedlukningen blandt andet publicerede en ugentlig udsendelse på Twitch som X og med udgangspunkt i X-universet. Endelig lægges det til grund, at B i 2020 og i tiden herefter har markedsført og solgt X-merchandise.

B har i en X-video, som er offentliggjort af ham på YouTube den 20. oktober 2020, ubestridt anvendt to af A optagne fotografier af ...kager, som hun har taget til brug for og anvendt på sin bageblog, og som er ophavsretligt beskyttet efter ophavsretslovens § 70. Efter de fremlagte skærmbilleder kan det videre lægges til grund, at de to fotografier blev vist i videoen påført en af B formuleret tekst "... " henholdsvis "...".

YouTube-videoen, der blev offentliggjort den 20. oktober 2020, er slettet af B, og landsretten har derfor ikke haft adgang til at se den. B har for byretten forklaret, at der var musik og sang i videoen, og meningen var at give ... "krop og humor" og flytte "billederne af ... et andet sted hen", idet kagen blev gjort til et stykke erotik, som X havde et forhold til. For landsretten har B yderligere forklaret, at han nu har sat sig ind i, hvad parodi er. Videoen handlede om at trække .. ned fra sin piedestal, og der var derfor tale om en parodi. De to fotografier af .., der blev anvendt, kunne lige så godt have været nogle, han selv havde optaget – hvad han ville ønske, at han havde gjort – for det, de skulle illustrere, var det generiske begreb

Det lægges efter den foreviste video fra Twitch-udsendelsen, der er offentliggjort den 23. oktober 2020, herudover til grund, at B omtalte henvendelsen af 22. oktober 2020 fra A's repræsentant C fra Not Allowed om ophavsretlig krænkelse ved brug af hendes to fotografier, og i den forbindelse foreviste han de to fotografier på ny, ligesom han viste et portrætfotografi af hende, nævnte hendes fulde navn flere gange (om end forvrænget blandt andet som "...") og angav, i hvilken bydel hun boede.

Ophavsretlig krænkelse

Såvel YouTube-videoen af 20. oktober 2020 som den efterfølgende Twitch-udsendelse den 23. oktober 2020 må efter landsrettens opfattelse anses for at indgå i markedsføringen af B's erhvervsmæssige X-virksomhed som DJ og med salg af merchandise og kan derfor ikke anses for en sådan privat brug, jf. ophavsretslovens § 12, at A's ophavsret ikke kan anses for krænkelse.

Herefter tiltræder landsretten, at B ved den skete brug som udgangspunkt har krænkelse A's ophavsret efter ophavsretslovens § 70 til de to af hende optagne fotografier af ...kager, ligesom han har krænkelse hendes ret efter lovens § 70, stk. 3, jf. § 3, stk. 1, til at blive navngivet som ophavsmand til fotografierne.

B har gjort gældende, at brugen af fotografierne skete i et parodisk øjemed, og at brugen derfor er omfattet af den tidligere gældende ulovbestemte parodiundtagelse til den almindelige ophavsret.

Det følger af Højesterets dom gengivet i U.2023.3772H, at der i dansk ophavsret gælder et parodiprincip, og at parodibegrebet skal forstås i overensstemmelse med EU-retten, herunder særligt EU-Domstolens dom i sag C-201/13, Johan Deckmyn m.fl. mod Helena Vandersteen m.fl. ("Deckmyn-dommen"), og praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol om artikel 10 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention om beskyttelse af ytringsfriheden, jf. herved også præmis 34 i Deckmyn-dommen. Det pågældende princip er efter den brug af A's fotografier, som denne sag angår, lovfæstet ved først ophavsretslovens § 52 c, stk. 10, som indsat ved lov nr. 1121 af 4. juni 2021 om ændring af lov om ophavsret, som angår brugere af onlinetjenesteydelser, og efterfølgende ved den generelle parodiundtagelsesbestemmelse i ophavsretslovens § 24 b, som er indsat ved lov nr. 676 af 11. juni 2024 om ændring af lov om ophavsret mv. Af de ovenfor citerede forarbejder til § 24 b fremgår, at lovbestemmelsen er en kodificering af den allerede gældende retstilstand, og at parodiundtagelsen skal forstås i overensstemmelse med Deckmyn-dommen.

B har som nævnt forklaret, at det var helt tilfældigt, at han brugte A's fotografier. Det, han ønskede, var, at hans publikum skulle tænke på det generiske begreb ...kage. Der skulle således ikke – og kan efter indholdet af de to fremlagte skærbilleder og det i øvrigt forklarede om indholdet af videoen ikke – ved den skete brug anses at være blevet vakt en forestilling hos det publikum, som så videoen, om A's to originale fotografier eller hendes bageblog.

Herefter, og efter indholdet af de fremlagte skærbilleder er der ikke ved den skete brug vækket en forestilling om As eksisterende værk, som krævet i præmis 20 i Deckmyn-dommen. Allerede som følge heraf finder den ulovbestemte parodiundtagelse ikke anvendelse.

På denne baggrund, og da det af A fremsatte vederlagskrav om betaling af 4.000 kr. pr. visning af hvert af de to fotografier må anses for rimeligt, tager landsretten As krav om betaling af 16.000 kr. i vederlag til følge, jf. ophavsretslovens § 83, stk. 1, nr. 1. Landsretten finder endvidere efter karakteren af krænkelserne, at A skal tilkendes 2.500 kr. i godtgørelse efter ophavsretslovens § 83, stk. 3, og tager derfor i dette omfang hendes godtgørelseskrav til følge.

Krænkelse efter persondataforordningen, personlighedsretten og markedsføringsloven

I Twitch-udsendelsen den 23. oktober 2020 nævnte B As navn (omend forvrænget), foreviste flere gange et portrætfotografi af hende og angav i hvilken bydel, hun boede. Landsretten finder, at de pågældende oplysninger har gjort det muligt at identificere A. Der er derfor tale om personoplysninger som nævnt i artikel 4, nr. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse) (2016/679) ("databeskyttelsesforordningen"). Omtalen af A's navn og angivelsen af bydelen, hvori hun boede, samt forevisningen af portrætfotografiet er som nævnt sket i en erhvervsmæssig sammenhæng som led i B's markedsføring af X-figuren og er derfor ikke omfattet af undtagelsen i artikel 2, stk. 2, litra c. Den skete brug må herefter anses for at udgøre en behandling som nævnt i artikel 4, nr. 2, for hvilken B er dataansvarlig, jf. artikel 4, nr. 7, og dermed, jf. artikel 5, stk. 2, ansvarlig for at sikre overholdelse af de i forordningens artikel 5, stk. 1, nævnte krav, herunder, at personoplysningerne behandles lovligt, rimeligt og gennemsigtigt, jf. artikel 5, stk. 1, nr. 1. Det følger endvidere af forordningens artikel 6, at en behandling kun er lovlig, hvis et af de i bestemmelsen anførte forhold gør sig gældende, m.a.o. at der er et gyldigt behandlingsgrundlag. Herefter, og da B ikke har haft et sådant gyldigt behandlingsgrundlag som krævet efter artikel 5, stk. 2, jf. stk. 1, nr. 1, og ikke har informeret A som krævet efter artikel 5, stk. 1, nr. 1, er forordningen overtrådt. Det følger herefter af forordningens artikel 82, at A har krav på erstatning fra B som dataansvarlig for den herved forvoldte materielle eller immaterielle skade.

Ved den skete brug af A's billede og navn har B endvidere krænket A's ret efter de i dansk ret gældende ulovbestemte principper om ret til eget billede og navn. Brugen kan herved ikke anses for rimeligt begrundet i C's mail af 22. oktober 2020 på vegne af A med påtale af den ophavsretlige krænkelse i YouTube-videoen. Brugen kan heller ikke anses for rimeligt begrundet i A's Instagram-opslag "... " af 23. oktober 2020 med link til hendes tidligere blog-opslag med samme titel af 20. marts 2020, hvori hverken B, X eller krænkelserne den 20. oktober 2020 nævnes. Det bemærkes i tilslutning hertil, at B ville kunne rejse en offentlig debat om parodisk brug af ophavsretligt beskyttede billeder uden at forevise A's portrætbillede og uden at nævne hendes navn.

Twitch-udsendelsen den 23. oktober 2020 må ligesom de øvrige Twitch-udsendelser og YouTube-videoen anses for at indgå i B's markedsføring af X-universet og er dermed omfattet af markedsføringsloven. Den måde, hvorpå A blev omtalt og hendes portrætbillede forevist, afstedkom en række negative kommentarer om hendes person, hvilket efter B's udtalelser og ageren i udsendelsen må anses for klart påregneligt. Landsretten finder, at den skete omtale af A og brug af hendes portrætbillede må anses for at overskride grænserne for god markedsføringsetik, jf. markedsføringslovens § 3. Overtrædelsen må tilregnes B som i hvert fald uagtsom.

På den nævnte baggrund og efter en samlet vurdering af de skete krænkelse finder landsretten, at B skal betale godtgørelse til A med i alt 5.000 kr., jf. databeskyttelsesforordningens artikel 82, erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, og markedsføringslovens § 24, stk. 3.

Resultat og sagsomkostninger

Herefter tager landsretten A's påstand 1 til følge med 23.500 kr. med rente som påstået, ligesom landsretten i det hele tager A's påstand 2 til følge.

Efter sagens udfald skal B i sagsomkostninger for begge retter betale 151.500 kr. til A. Heraf er 150.000 kr. til dækning af udgifter til advokatbistand inkl. moms og 1.500 kr. til retsafgift. Ud over sagens værdi er der ved fastsættelsen af beløbet til advokat taget hensyn til sagens principielle karakter og dens omfang og forløb, herunder at den for landsretten har angået samme retlige og faktiske spørgsmål som for byretten. Det er tillige indgået, at sagsomkostningerne for så vidt angår ophavsretskrænkelsen skal fastsættes i lyset af artikel 14 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv af 29. april 2004 om håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder (2004/48), som fortolket af EU-Domstolen i navnlig dom af 28. juli 2016 i sag C-57/15 (United Video Properties).

THI KENDES FOR RET:

Byrettens dom ændres således, at B til A skal betale 23.500 kr. med tillæg af procesrente fra den 6. juli 2021, og således at B skal anerkende, at hans brug af A's billeder som vist i bilag 21, i en YouTube-video af 7. oktober 2020 som vist i bilag 1, og i en liveudsendelse på Twitch af 23. oktober 2020 som vist i bilag 4, udgør en retsstridig krænkelse af A's ophavsret til billederne.

I sagsomkostninger for begge retter skal B betale 151.500 kr. til A. Beløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.

Det idømte skal betales inden 14 dage.